

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ
ТА ЗА КОРДОНОМ**

Матеріали науково-практичної
інтернет-конференції

23 травня 2019 року
м. Харків

Харків
НФаУ
2019

УДК 615.1:37.091.33-027.22

А 43

Редакційна колегія: проф. А. А. Котвіцька, проф. Т. В. Крутських,
О. Я. Барковська, Н. О. Зенько, О. А. Вереїтіна

Актуальні питання практичної підготовки здобувачів вищої освіти в Україні та за кордоном : матер. наук.-практ. інтернет-конф. (23 трав. 2019 р., м. Харків). – Х. : НФаУ, 2019. – 36 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної інтернет-конференції з практичної підготовки здобувачів вищої освіти Національного фармацевтичного університету та коледжу НФаУ. Наведені результати проходження практики здобувачів вищої освіти НФаУ та Коледжу НФаУ.

Висвітлені проблемні аспекти практичної підготовки як важливої складової навчального процесу.

Для викладачів, здобувачів вищої освіти НФаУ, практичних представників фармації.

Матеріали подаються мовою оригіналу.

УДК 615.1:37.091.33-027.22

ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ФАРМАЦІЇ

Овакімян О. С., Барковська О. Я.

Відділ управління якістю

Відділ практики та сприяння працевлаштуванню

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Перед Національним фармацевтичним університетом, як й перед кожним закладом вищої освіти (ЗВО), стоїть завдання скорочення розриву між змістом навчання і вимогами, що пред'являються сучасним ринком праці, забезпечення післявузівської адаптації випускника, а також формування комплексу теоретичних знань і практичних навичок випускників, що дозволяють їм відразу ж активно включитися в робочий процес. Для вирішення цих завдань НФаУ як й інші ЗВО організують теоретичне навчання здобувачів вищої освіти і виробничу практику.

З метою вивчення особливостей практичної підготовки фахівців фармації, побажань та оцінок щодо організації та супроводження практики студентів у НФаУ, співробітниками відділу управління якістю у співпраці з відділом практики та сприяння працевлаштуванню у березні 2018 року проведено соціологічне дослідження. Об'єктом дослідження стала виробнича практика здобувачів вищої освіти 5 курсу спеціальності «Фармація». В дослідженні взяли участь 113 керівників практики від організації.

Серед основних завдань дослідження такі:

1. Визначити чинники впливу на процес організації виробничої практики фахівців фармації.
2. Отримати оцінку загального рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виробничої практики.
3. Визначити фактори впливу на успішність проходження виробничої практики.
4. Проаналізувати наявні професійні та особистісні характеристики майбутніх провізорів, що проявилися під час проходження практики.

Абсолютна більшість експертів-керівників практики від організації (96,4%) згодні з тезою, що виробнича практика покликана забезпечити належний рівень професійної підготовки майбутніх спеціалістів. На думку керівників практики основним в сучасних умовах підготовки майбутніх фахівців фармації є такий чинник, як матеріально-технічне оснащення практики (65,5%), наступними – інформаційне та методичне забезпечення, кваліфіковане керівництво практики (46%, 42,5% та 39,8% відповідно). Практично кожен третій вважає, що ефективність виробничої практики буде вище за умов обміну досвідом щодо її організації. Кожен п'ятий учасник дослідження вважає, що на успіх організації практики впливає нормативно-правова складова та форма організації практики, а от система звітності, на думку керівників практики, найменш за усі чинники може вплинути на процес організації виробничої практики.

Поряд із тим, що у 46% учасників дослідження в процесі керування практикою не виникало труднощів, дехто з ними стикнувся. Перш за все більшість керівників практики відчують брак часу на консультування студента-практиканта. Кожен третій із експертів звернув увагу на низький рівень мотивації здобувачів вищої освіти щодо проходження виробничої практики.

Загальний рівень підготовки здобувачів вищої освіти до виробничої практики склав 2,3 бала, де 3 бала – високий рівень готовності, 2 – середній, 1 – низький рівень готовності студента до практики. Оцінки рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виробничої практики розташовані в діапазоні від 1,8 до 2,7 балів (за трибальною шкалою), а саме: рівень володіння теоретичними знаннями 2,7 бала, рівень розвитку практичних навичок 1,8 балів, рівень прояву особистісних якостей, притаманних провізору 2,4 бали. Здобувачі вищої освіти впорались із завданнями практики на 4,3 бала із п'яти можливих.

Відповідно до думки експертів, тим факторам, які впливають на успішність проходження провізорами 5 курсу виробничої практики, присвоєно певну рангову позицію (табл. 1).

Таблиця 1

Рангова позиція факторів впливу на успішність проходження провізорами виробничої практики (за значущості)

Рангова позиція	Фактор
1	Зацікавленість в результатах практики з боку студента
2	Матеріально-технічне забезпечення підприємства сучасними інформаційними технологіями
3	Методичне забезпечення практики (програма, завдання тощо)
4	Залученість практиканта до виробничих процесів
5-6	Рівень теоретичної підготовки практиканта
	Наявність умов для придбання навичок роботи за фахом
7	Консультативна допомога від керівників практики
8	Зацікавленість в результатах практики з боку керівників практики
9	Взаємодія керівників практики від підприємства та університету
10	Доступність до матеріалів для написання звітів із практики

Зацікавленість здобувачів щодо проходження практики, на думку експертів, знаходиться на середньому рівні та складає 4,1 балів (за п'ятибальною шкалою). Отже, що могло б підвищити цей показник? На думку експертів, це, передусім, можливість самостійно вибирати базу практики та зв'язок змісту завдань практики з науковою (чи кваліфікаційною) роботою здобувача. Не останню роль грає й знайомство з досвідом успішних випускників НФаУ.

На основі спостереження керівників практики від організації, виявлено, що більшість практикантів активні та ініціативні; вміють знаходити та грамотно використовувати інформацію із різних джерел для вирішення професійних задач, прагнуть до професійного й особистісного розвитку, мають бажання отримати нову інформацію за фахом; готові до взаємодії, вміють знаходити спільну мову з оточуючими. Кожен третій – професійно грамотний, кожен четвертий – дисциплінований та відповідальний. Менше за все спостерігається прояв таких характеристик як здатність грамотно викладати свої думки як усно, так і письмово, обізнаність про значущі процеси та проблеми фармації, вміння адаптуватися і діяти в нестандартних ситуаціях та інноваційне ставлення до виконання професійних завдань.

Висновки. Ефективність організації виробничої практики, на думку експертів, передусім залежить від її матеріально-технічного оснащення, інформаційного та методичного забезпечення, кваліфікованого керівництва, належного розподілу часу на консультивання студента-практиканта та рівня внутрішньої мотивації здобувачів вищої освіти щодо проходження практики. Успішність проходження провізорами виробничої практики експерти також пов'язують з зацікавленістю студентів у її результатах та матеріально-технічними можливостями організації.

Рівень готовності студента до проходження виробничої практики – середній. При цьому з їх боку відчувається достатній рівень теоретичної підготовки, середній рівень прояву необхідних для майбутнього спеціаліста професійних та особистісних характеристик та недостатній рівень вже набутих практичних навичок за спеціальністю.

Під час проходження виробничої практики більшості з майбутніх провізорів вдалося проявити як особистісні характеристики, наприклад, активність та ініціативність, так й характеристики, що сформовані під час навчання у Національному фармацевтичному університеті. Серед таких, вміння грамотно використовувати інформацію для вирішення професійних задач, прагнення до професійного й особистісного розвитку, готовність до роботи в команді, вміння знаходити спільну мову з оточуючими.

Список літератури:

1. Barkovska O., Ogar' S., Rogulia O., Havryh N. Analysis of factors that influence on organization of educational and production practice in preparation of pharmacy specialists. ScienceRise: Pharmaceutical Science. 2017. № 5 (9). P. 40–46.

ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ ПРАКТИКА ПО АПТЕЧНОЙ ТЕХНОЛОГИИ ЛЕКАРСТВ - ПОВЫШЕНИЕ ПРОФЕССИОНАЛИЗМА И КОМПЕТЕНЦИИ СПЕЦИАЛИСТА

Сиваева О. Л., доц. Зубченко Т. Н.

Кафедра аптечной технологии лекарств

Национальный фармацевтический университет, г. Харьков, Украина

Вступ. Одна из главных особенностей подготовки студентов в высшей школе – ее связь с конкретными особенностями будущей практической деятельности.

Приблизить теоретическую подготовку студентов к практической во время обучений в вузе позволяет производственная практика в возможных местах их будущей работы. На сегодняшний день большое внимание в формировании будущего специалиста провизора уделяется практической подготовке. Производственная практика - одна из важнейших составных частей учебного процесса и имеет целью обеспечить получение профессиональной квалификации студентами в соответствии с учебным планом, закрепить и углубить знания, которые они получили в процессе обучения, приобщить студентов к активной творческой, профессиональной и социальной деятельности. Сегодня, приобретая диплом провизора, нужно тоже приобрести определенные практические навыки. Теория – это фундамент для практики, но то, что человек делает собственноручно остается в памяти дольше.

Изложение основного материала. Студентка Национального Фармацевтического университета 4 курса 09 группы, Сиваева Ольга Леонидовна, проходила практику по аптечной технологии лекарств, в «аптечной сети 9-1-1» в период 05.01.19 – 26.01.19. Аптечная сеть 9-1-1 – это динамично развивающаяся компания, насчитывающая более 530 аптек. Основанная в 1996 году, эта сеть является одним из ведущих розничных операторов фармацевтического рынка Украины. За длительный период компания зарекомендовала себя как высоконадежен, стабильный и ответственный партнер для своих контрагентов.

Отличительной чертой этой сети можно назвать наличие широчайшего ассортимента лекарственных средств, лечебной косметики, часть которых изготавливают экстемпорально. Это дает возможность студентам, при прохождении практики по аптечной технологии лекарств, закрепить навыки, полученные при обучении в университете непосредственно на производственном участке экстемпорального изготовления лекарственных средств.

Фармацевтов компании отличает высокий профессионализм и компетентность. У них есть чему поучиться студентам. В аптечной сети 9-1-1 вы всегда можете обратиться за консультацией к квалифицированному специалисту. В этих аптеках Вы встретите самых вежливых и грамотных провизоров.

Компания аптечной сети 9-1-1 заботится о профессиональном и карьерном росте своих специалистов. Основными принципами работы

специалистов сети 9-1-1 являются надежность, профессионализм, гарантия качества лекарственных средств и всей продукции, вежливое и быстрое обслуживание, конкурентные цены.

«Аптечная сеть 9-1-1» гарантирует подлинность и качество всех реализуемых лекарств и парафармации. Вся поставляемая продукция сертифицирована, имеет регистрацию МОЗ Украины. Строго соблюдаются сроки реализации и условия хранения лекарств.

Торговые залы этих аптек достаточно просторны, оформлены в приятной цветовой гамме. Возможность присесть и отдохнуть прямо в зале порадует пожилых посетителей.

При желании любой посетитель сможет измерить артериальное давление с помощью современного цифрового тонометра и получить рекомендации врача.

Организована и эффективно работает справочная служба сети – удобная информационная форма обслуживания, позволяющая получить всю необходимую Вам информацию.

По результатам прохождения производственной практики у студентов возникает желание продолжить работу провизором в сети 9-1-1, сразу после окончания ВУЗа.

Опыт работы показывает, что для провизора-практика необходимы следующие черты характера:

- способность постоянно учиться;
- попав в чрезвычайной ситуации принимать разумные решения;
- систематически повышать свой квалификационный уровень;
- координирование действий (умение работать в команде)
- деление по специализации (каждый выполняет свой участок работы);
- усилия каждого подчиняются общей задаче.

Выводы. Таким образом самое ценное, что мы получаем во время обучения – это опыт. Опыт можно получить во время практики. То, что человек делает лично своими руками, усваивается быстрее. Опыт передается во время совместной работы с более опытными специалистами фармацевтической отрасли; всё это способствует повышению профессионализма и компетенции будущих специалистов фармации.

Список литературы:

1. Барковська О. Я. Методологічні засади організації виробничої практики студентів галузі знань «Фармація» / О. Я. Барковська, С. В. Огарь // Фармацевтичний часопис. — 2013. — Вип. 4. — С. 116 — 120.
2. Методичні рекомендації з виробничої практики по аптечній технології ліків для студентів 4 та 5 курсу / Вишневська Л. І, Половко Н. П., Гайдукова О. О., Зубченко Т. М. ; — Вид-во НФаУ, 2015. — 36 с.
3. Черних В. П. Положення про практику в Національному фармацевтичному університеті / В. П. Черних, В. М. Толочко, С. В. Огарь та ін. — Х: Вид-во НФаУ, 2004. — 16 с.

ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ПІДПРИЄМСТВО «КУСУМ ФАРМ» ЯК БАЗА ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗРАЗКУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НФАУ

*Гужва Д. В., доц. Спиридонов С. В.
Кафедра заводської технології ліків*

Актуальність. Коли ми закінчуємо навчання у вищому навчальному закладі, у нас, студентів – майбутніх випускників, дуже гостро ставиться питання щодо майбутнього працевлаштування. Суттєво допомогти вирішити цю проблему, на нашу думку, може проходження практики.

Нашої групі та мені окремо дуже пощастило проходити навчальну практику з промислової технології лікарських засобів на фармацевтичному підприємстві «Кусум фарм», яке знаходиться у м. Суми.

Проходження практики, як для мене, так і для інших студентів, є не тільки знайомством з заводом, але й шлях для майбутнього вибору професії та працевлаштування за фахом, що ми отримуємо. Саме це я побачила, перебуваючи на практиці з промислової технології лікарських засобів.

Мені було дуже приємно бачити, коли ми переступили поріг заводу, як доброзичливо робітники підприємства ставилися до нас – студентів-практикантів. Це дає натхнення щодо бажання працювати саме на цьому виробництві, серед цього могутнього колективу технологів, професіоналів, однодумців. Є велике бажання бути частинкою цього дружнього колективу. І це дуже приємне почуття.

Фармацевтичне підприємство «Кусум фарм» розташовано на великій площі, на якій знаходяться виробничі та складські приміщення, зони відпочинку для працівників, пункти прийому їжі.

Ми знайомилися з виробничими приміщеннями, веденням технологічного процесу з використанням сучасного обладнання, а саме виробництвом твердих, м'яких, капсульованих та інших лікарських форм. Всі виробничі процеси ведуться згідно з вимогами GMP. Для мене було дуже важливо наживо побачити розташування виробничих приміщень найвищих ступенів чистоти – класів А, В, С і D, підготовку цих приміщень до виробничого процесу, та налаштування в них технологічного обладнання, зокрема, лінії по виробництву таблеток, саше-пакетів тощо. Не менш важливим було практичне знайомство із спеціальним одягом, без якого неможливо перебування у виробничих чистих приміщеннях.

Завдяки дотримання правил GMP досягається висока якість кінцевої продукції, а препарати – дженерики мають біологічну активність, яка еквівалентна відомим брендам.

Висновок. Фармацевтичне підприємство «Кусум фарм» повністю відповідає європейським стандартам якості фармацевтичної продукції, що виробляється, та являє собою приклад бази практики для студентів фармацевтичних вузів.

Перебуваючи на заводі дійсно є велике бажання бути технологом, створювати та виробляти ліки!

Список літератури:

1. Методические рекомендации и дневник практики по дисциплине «Промышленная технология лекарственных средств»: Методическая разработка кафедры заводской технологии лекарств. — Х.: Изд-во НФаУ, 2013. — 16 с.
2. Підсумки навчально-виробничої практики студентів випускного курсу спеціальності «Фармація»: тези доп. конф. за результатами практики, 22 квіт. 2012 р. / ред. кол. В. П. Черних, І. С. Гриценко, Ч. В. Огарь, О. Я. Барковська. — Х.: вид-во НФаУ, 2009. — 48 с.

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

доц. Місюрьова С. В., доц. Пропіснова В. В.

Кафедра клінічної фармакології та клінічної фармації

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

clinpharm@nuph.edu.ua

Актуальність. В сучасній охороні здоров'я спостерігається тенденція не лише до збільшення переліку препаратів, дозволених до безрецептурного відпуску, так званих ОТС - препаратів (від англ. over the counter), але і розширення прав фармацевта в наданні додаткових послуг. Це положення докорінно змінює роль провізора в системі охорони здоров'я. Основною метою його професійної діяльності стає не тільки підвищення кількості та якості лікарських препаратів на ринку, але і підвищення ефективності і безпеки лікарської терапії конкретного хворого, здійснення фармацевтичної опіки кожного відвідувача аптеки та впровадження «додаткових фармацевтичних послуг», тобто проведення первинних лабораторних скрінінгів, участь в соціальних програмах по боротьбі з ВІЛ, наркоманією та інші.

Виклад основного матеріалу. Теоретичною базою для проведення консультативної роботи з широкого кола питань, що стосуються раціональної лікарської терапії, та здійснення фармацевтичної опіки відвідувачів аптеки є клінічна фармація. Важливу частину вивчення клінічної фармації складає виробнича практика, предметом якої є алгоритм проведення фармацевтичної опіки під час відпуску лікарських препаратів за призначенням лікаря (за рецептом) або безрецептурних ліків, консультативно-інформаційна робота в аптечному закладі, а також робота з профілактики та моніторингу можливої побічної дії ліків.

Виробнича практика з клінічної фармації проводиться в аптечних закладах на 5 курсі (IX семестр), термін проходження практики - 2 тижня (10 робочих днів при п'ятиденному робочому тижні).

Основними завданнями виробничої практики з клінічної фармації є:

- придбання навичок фармацевтичної опіки при відпуску безрецептурних препаратів;

- придбання навичок визначення умов раціонального застосування рецептурних препаратів;
- здійснення консультацій щодо сумісності лікарських препаратів з продуктами харчування, алкоголем, іншими лікарськими засобами, режиму дозування, правил застосування конкретної лікарської форми;
- придбання навичок індивідуального підходу до кожного хворого з урахуванням вікового критерію і важкості захворювання на основі принципів медичної етики і деонтології.

До прикінцевих фахових компетентностей, на набуття яких спрямоване проходження виробничої практики з клінічної фармації здобувачами освіти, належать:

- здатність моніторингу ефективності та безпеки застосування населенням лікарських засобів згідно даних щодо їх клініко-фармацевтичних характеристик, а також суб'єктивних ознак та об'єктивних клінічних, лабораторних та інструментальних критеріїв обстеження хворого;
- забезпечення раціонального застосування рецептурних та безрецептурних лікарських засобів згідно з фізико-хімічними, фармакологічними характеристиками, біохімічними, патофізіологічними особливостями конкретного захворювання та фармакотерапевтичними схемами його лікування;
- надання допомоги в отриманні навичок застосування лікарських засобів, які вимагають певної методики введення (наприклад інгаляційні препарати);
- надання домедичної допомоги хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях;
- консультування та фармацевтичної опіки під час вибору та відпуску безрецептурного лікарського засобу шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, показань та протипоказань, керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого із врахуванням біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних особливостей лікарського засобу;
- проведення санітарно-просвітницької роботи серед населення з метою профілактики поширених захворювань внутрішніх органів, попередження небезпечних інфекційних та паразитарних захворювань, а також з метою сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками та мікробіологічними особливостями.

По закінченню практики проводиться підсумковий контроль, до якого допускаються здобувачі, які виконали усі види робіт, передбачених навчальною програмою, набрали за поточну діяльність мінімальну кількість балів та представили матеріали практики: щоденник виробничої практики та звіт з виробничої практики.

Підсумковий модульний контроль включає усне опитування з контролю засвоєння практичних навичок: вміння здійснювати відбір хворих для обов'язкового направлення до лікаря або для призначення безрецептурних ЛП в межах відповідального самолікування, вміння проводити фармацевтичну опіку

при відпуску безрецептурних препаратів, визначати умови раціонального застосування рецептурних препаратів, здійснювати консультації з питань сумісності з продуктами харчування, алкоголем, іншими лікарськими засобами, режиму дозування, правилам застосування конкретної лікарської форми; здійснювати фармацевтичну опіку декретованих категорій відвідувачів аптек.

Висновки. Досвід проведення виробничої практики з клінічної фармації показує, що така практика є гарантією високої якості підготовки сучасного провізора, який є з'єднуючою ланкою між лікарем, ліками та пацієнтом.

Список літератури:

1. Клінічна фармація : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В. П. Черних, І. А. Зупанця, І. Г. Купновицької. — Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2013. — 912 с.
2. Клінічна фармація (фармацевтична опіка): підруч. для студ. вищ. мед. (фармац.) навч. закл. / І. А.Зупанець, В. П.Черних, Т. С.Сахарова та ін.; за ред. В. П.Черних, І. А. Зупанця. — Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2011. — 706 с.
3. Наказ МОЗ України № 599 від 02.04.2018 р. «Про затвердження Переліку лікарських засобів, дозволених для застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів».
4. Протоколи провізора (фармацевта) / розроб.: В. П. Черних, І. А. Зупанець, М. М. Нестерчук та ін. ; за ред. В. П. Черних, І. А. Зупанця, О. М. Ліщишиної. — Х. : Золоті сторінки, 2013. — 192 с.
5. Фармацевтична опіка : практичний посібник / І. А. Зупанець, В. П. Черних, С. Б. Попов та ін. ; за ред. І. А. Зупанця та В. П. Черниха. 3-тє вид, переробл. і доповн. — Київ : Фармацевт Практик, 2018. — 224 с.
6. Сайт Державного реєстру лікарських засобів України — www.drlz.com.ua

Всі ці навички і набувають здобувачі освіти під час проходження виробничої практики по клінічній фармації, яка проводиться в аптеці на робочому місці провізора «біля першого столу». Студенти під час практики вчаться застосовувати алгоритм розподілення пацієнтів на тих, що "вимагають" і "не вимагають" лікарської консультації, здійснювати вибір оптимальних безрецептурних лікарських препаратів у кожному конкретному випадку, визначати раціональні шляхи і режими їхнього введення у хворих різного профілю. Одночасно засвоюються навички збору лікарського, алергологічного анамнезу, аналізу рецептів та їхньої корекції. Студенти мають змогу набути перший досвід безпосереднього спілкування з пацієнтом чи з членами його родини, а при необхідності і з лікарем; оволодівають навичками підвищення комплайєнтності пацієнтів до призначеного лікування. Також вони набувають навичок здійснення фармацевтичної опіки окремих категорій пацієнтів (старі, діти, вагітні тощо), які вимагають від фармацевта підвищеної уваги.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОПІКИ ПРИ ВІДПУСКУ ПРОТИМІКРОБНИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ У ПЕДІАТРИЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Коновалова М. А., доц. Місюрьова С. В.

*Кафедра клінічної фармакології та клінічної фармації
Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
mis.svetlana@i.ua*

Актуальність. У програмі ВООЗ «Здоров'я для всіх в ХХІ столітті» велике значення надається здоров'ю дітей. Дуже частим захворюванням в дитячому віці є пієлонефрит, який призводить до хронізації процесу і цілої низки серйозних ускладнень аж до ниркової недостатності, артеріальної гіпертензії. Серед усіх захворювань сечової системи домінують мікробно - запальні ураження, поширеність яких становить 19,1 на 1000 дитячого населення. Тому їх адекватне лікування є запорукою здоров'я підростаючого покоління. Однією з головних проблем лікування інфекцій сечовидільної системи є те, що сучасна фармацевтична промисловість пропонує величезну кількість антибіотиків і протимікробних засобів для лікування різних інфекцій. Така велика кількість ускладнює вибір лікаря, тому на практиці використовується лише мала частина з пропонованих препаратів. З іншого боку, багато протимікробних засобів не мають показань або обмежено показані до застосування в дитячому віці (наприклад, фторхінолони та ін.). І це ще більше звужує коло можливостей лікаря педіатричної практики.

Виклад основного матеріалу. Основною метою професійної діяльності провізора на сучасному етапі є підвищення ефективності і безпеки лікарської терапії. Істотна роль у цьому належить фармацевтичній опіці і роль її істотно зростає в умовах поширення самолікування, коли провізор в аптеці стає основним консультантом пацієнта. Виходячи з цього, згідно принципів належної аптечної практики (GPP), для надання якісної фармацевтичної опіки потрібні: високий рівень професійної підготовки фахівців, зайнятих аптечної практики, і дотримання об'єктивних норм і вимог при здійсненні професійної діяльності. Роль фармацевта в якості сполучної ланки між лікарем і пацієнтом полягає в забезпеченні інформування, інструктування і застереження пацієнта про всі аспекти застосування ліків. Всі ці навички і набувають студенти 5 курсу спеціальності «Фармація» під час проходження виробничої практики по клінічній фармації.

Для проведення якісної фармацевтичної опіки при відпуску протимікробних препаратів у педіатричній практиці (у дітей віком до 18 років) нами були вивчені рекомендації та особливості застосування антимікробних засобів групи фторхінолонів на прикладі ципрофлоксацину, які зареєстровані та представлені на ринку України станом на 01.01.2019р. В якості інформаційного джерела були використані електронні ресурси мережі Internet, зокрема розміщені на сайті Державного підприємства «Державний експертний центр МОЗ України» – Державний реєстр лікарських засобів.

За результатами інформаційного пошуку, здійсненого в середовищі Державного реєстру лікарських засобів, визначено 33 торгових найменування лікарських препаратів з діючою речовиною ципрофлоксацин, у яких було проаналізовані інструкції для медичного застосування щодо можливості застосування обраних препаратів у педіатричній практиці.

Серед зареєстрованих препаратів провідне місце посідають пероральні форми – 15 найменувань (45,5%), які представлені у вигляді таблеток, вкритих плівкою, на другому місті – краплі вушні та очні (10 найменувань, 30,3%), а третьому – розчини для інфузій (8 найменувань, 24,2%).

У всіх інструкціях вказано, що застосування ципрофлоксацину дітям слід проводити згідно з чинними офіційними рекомендаціями та призначення препарату повинен проводити лише лікар із досвідом ведення дітей, хворих на кістозний фіброз та/або тяжкі інфекції. Цифран СТ (таблетки), Ципролет А (таблетки), Ципрозол (розчин для інфузій), Комбініл Дуо (краплі) – не застосовувати дітям. Орципол (таблетки) – від 15 років, але як препарат другої та третьої лінії. Цифран ОД (таблетки пролонгованої дії), Ципрофлоксацин-Кредофарм (розчин для інфузій та ін'єкцій), Ципрофлоксацин від «Технолог» (таблетки), Цитерал (таблетки) – тільки після ретельної оцінки співвідношення користь/ризик та тільки як препарат другої та третьої лінії.

Ципрофлоксацин від «ГНЦЛС» (краплі), Ципронекс (краплі), Ципрофлоксософарм (краплі) рекомендовано від 1 року, Цетраксал Плюс (краплі вушні) – від 2 років. Але у інструкціях до Ципрофарм (краплі), Флоксимед (краплі), Цілоксан (краплі) є рекомендації застосування від 1 місяця для лікування бактеріального кон'юнктивіту. Ципрофарм Декс (краплі вушні) – з 6 місяців для лікування гострого середнього отиту і від 1 року для лікування гострого зовнішнього отиту.

Лікування всіма іншими лікарськими засобами, які знаходяться в «Державному реєстрі лікарських засобів України», має розпочинатися тільки після ретельної оцінки співвідношення користь/ризик через ризик розвитку побічних реакцій, пов'язаних із суглобами та/або прилеглими тканинами. Не рекомендується застосовувати дітям для лікування інших інфекційних захворювань, окрім зазначених у показаннях.

В ході проходження практики з'ясувалося, що майже всі пацієнти зверталися за відпуском протимікробних препаратів без рецепта лікаря, що суперечить законодавству України про відпуск антибактеріальних препаратів.

Висновки. Таким чином, проведена робота свідчить, що до застосування фторхінолонів у дітей треба підходити дуже уважно та обережно, зважаючи на достатній асортимент цих лікарських препаратів в Україні, всередині яких є як дозволені, так і заборонені до застосування у дітей.

Список літератури:

1. Клінічна фармація : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В. П. Черних, І. А. Зупанця, І. Г. Купновицької. — Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2013. — 912 с.
2. Фармацевтична опіка : практичний посібник / І. А. Зупанець, В. П. Черних, С. Б. Попов та ін. ; за ред. І.А. Зупанця та В. П. Черниха. 3-тє вид, переробл. і доповн. — Київ : Фармацевт Практик, 2018. — 224 с.
3. Сайт Державного реєстру лікарських засобів України — www.drلز.com.ua

КОЛАБОРАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТІВ ТА БІЗНЕСУ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

проф. Козирева О. В., доц. Коляда Т. А.

Кафедра менеджменту і адміністрування

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Конституцією України від 28 червня 1996 року проголошено, що держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. В свою чергу, ст. 23 Основного закону держави закріплює право кожної людини на вільний розвиток своєї особистості [1].

Натомість стрімкі та суттєві зміни в економіці держави призводять до змін на попит нових професій. Вимоги до вмінь і навичок працівників, рівня та виду їх освіти, а також до професійного досвіду теж стають іншими. Тому сьогодні, все важче стає задовольняти нагальні проблеми ринку праці у висококваліфікованих кадрах, оскільки кваліфікація молодих фахівців у певних галузях, якість отриманих ними знань і навичок не повною мірою відповідають потребам роботодавців. Причиною такого явища є відсутність налагодженої системи партнерських зв'язків (колаборації) між роботодавцями і закладами вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Окремі фахівці вважають, що ситуація на українському ринку праці сьогодні «більш ані драматична» [2].

Так, за даними Державної служби статистики, безробіття серед молоді поступово збільшується і цей показник є набагато вищий за середній в країні.

Невідповідність освітніх послуг потребам ринку праці почала формуватися ще за часів проголошення незалежності України: зростав попит на представників сфери послуг з визначеними навичками невисокого рівня, переважно практичного спрямування, з базовими знаннями та певним досвідом. В цих умовах фундаментальна університетська освіта втрачала свій сенс.

Наразі кризу поглиблює і те, що на сайтах українських ВНЗ майже відсутні дані про працевлаштування своїх випускників, а абітурієнти обирають освітні програми здебільшого за престижністю, рівнем складності навчання, наявності бюджетних місць тощо. Як результат, ринок праці характеризується дисбалансом між попитом та пропозицією робочої сили.

Сьогодні сучасні університети переважно змагаються між собою за кількістю підготовлених фахівців, а не за рівнем здобутої ними кваліфікації, попитом на випускників на ринку праці та показниками працевлаштування [3]. Для підвищення якості вищої освіти в сучасних умовах та адаптації молодого фахівця необхідно активно впроваджувати більш практичний, прикладний підхід до отримання освітніх послуг. Це, на нашу думку, призведе до усунення прогалин у продуктивності молодого робочого сили.

Крім того, треба постійно вивчати попит на ринку праці та переглядати стандартні «пакети» освітніх програм вищого навчальних закладів не шляхом складення професій, так званих «гібридних» (інтернет-маркетолог; економіст з поглибленим вивченням права, журналіст-блогер), а саме ретельно досліджуючи попит на ринку праці та співпрацюючи з роботодавцями.

Сенсаційними відкриттями поділилась британська дослідницька компанія Fast Future, опублікувавши топ 20-ку професій майбутнього, серед яких: спеціалісти по створенню штучних органів, нано-медики, консультанти для літніх, знавці наукової етики, хірурги зі збільшення пам'яті, фахівці з боротьби зі зміною клімату, утилізатори інформації, віртуальні вчителі тощо [4].

Так, сьогодні вищими навчальними закладами переважно використовуються такі напрями співпраці: допомога в організації виробничої практики (стажування) студентів; залучення студентів до роботи на підприємстві (на умовах неповного робочого дня); індивідуальний підбір молодих фахівців за заявкою підприємства; укладення договорів про контрактно-цільову підготовку фахівців; презентація підприємств в вищих навчальних закладах (ярмарки вакансій); участь фахівців у навчальному процесі вищого навчального закладу тощо.

Загалом, попри те, що певні компанії намагаються побудувати діалог з університетами і створити канал постачання запитаних професіональних кадрів для своєї діяльності, рівень активності такої поодинокій співпраці досить низький, бо задіяними є лише близько 30% загального потоку студентів здебільшого з провідних університетів [2].

Найбільш поширеними формами колаборації у світовій практиці сьогодні є:

- колаборація у сфері дослідження і розвитку (співпраця у розробці спільних наукових та дослідницьких ініціатив; проведення досліджень на контрактній основі; надання консультаційних послуг; кооперація у провадженні інновацій; створення неформальних та особистих зв'язків; публікації спільних наукових праць (викладачі, студенти та дослідники компанії); підтримка студентських проєктів);
- академічна мобільність (залучення викладацького складу та дослідників ВНЗ до роботи у бізнес-середовищі, а робітників та менеджерів компаній – до діяльності в умовах ВНЗ, на постійній або тимчасовій основі);
- студентська мобільність (впровадження умов для проходження студентських практик і стажувань для набуття практичного досвіду в сфері бізнесу та надання умов для подальшого працевлаштування);
- комерціалізація результатів;

- розробка і затвердження навчальних планів за участю представників компаній;
- реалізація проекту «безперервного навчання» в тому числі за межами студентського віку на будь-якому етапі життя;
- підприємницькі ініціативи (венчури та кооперації з бізнесом);
- управління (включення лідерів компаній до керівництва факультетів, а представників ВНЗ до ради директорів компаній).

Висновки. Таким чином, оптимальна модель партнерства університету і бізнесу має включати прогресивні апробовані світові та Європейські напрями співпраці, що у подальшому призведе до усунення глобального розриву між сектором економіки та освітньою сферою.

Список літератури:

1. Конституція України : закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Покідіна В. Університети та бізнес: міжнародний досвід співпраці та перспективи для України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://cost.ua/files/Universities%20and%20business_report.pdf
3. Бондаревська К. В., Фоменко А. О. Актуальні проблеми молодіжної зайнятості в сучасних умовах // Сталий розвиток економіки, 2015. — № (26).
4. На кого вчитись: 20 затребуваних професій майбутнього// Кадровик [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://www.kadrovik.ua/content/na-kogo-vchitisya-20-zatrebuvanikh-profes-i-maibutnogo>

ПРАКТИКА ЯК НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «224 ТЕХНОЛОГІЇ МЕДИЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ»

доц. Тіщенко І. Ю., проф. Філімонова Н. І., доц. Дубініна Н. В.

Кафедра мікробіології, вірусології та імунології

Національний фармацевтичний університет

Вступ. Практика – складова частина навчально-виховного процесу, що передбачена навчальними планами і програмами, організована в реальних виробничих умовах (або близьких до них) з метою формування у студентів уявлення про конкретну професійну сферу, навчання практичним заняттям, навичкам і вмінням, придбання досвіду самостійної роботи з обраної професії. Практика – одна із форм навчання, що сприяє застосуванню та закріпленню на ділі знань, отриманих теоретичних шляхом, і є невід’ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів

Виклад основного матеріалу. Професійна підготовка студентів – це сукупність знань, практичних навичок і вмінь, необхідних для виконання роботи в певній галузі трудової діяльності. Сучасне життя ставить перед випускниками НФаУ вимогу: «Не лише знай, але і вмій». Теорія має пройти

іспит практикою. Практичне навчання є невід'ємною складовою навчального процесу. Найважливіше завдання сучасної вищої школи – підготовка компетентного, гнучкого, конкурентноспроможного фахівця. Гасло дня – добре знати і досконало вміти, те що стосується безпосередньо майбутнього спеціаліста. Формування системи знань, навичок і вмінь відбувається поступово крок за кроком, від простого до складного. Зростаюча конкуренція на ринку праці, започаткована тенденція до зменшення вакансій та збільшення числа безробітних фахівців, в т.ч. і медичних спеціалістів, спонукає нас організувати навчальний процес таким чином, щоб наш випускник відразу ж після здобуття диплому міг професійно виконувати свої функціональні обов'язки, тобто, був конкурентноспроможним на ринку праці.

Формування професійних компетентностей майбутнього лікаря-лаборанта нині вимагає від навчального закладу принципово нового підходу: інтеграції професійної освіти, практичної діяльності та інтенсивного впровадження інноваційних технологій. Сьогодні практичне навчання студентів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня і набуття студентом професійних навичок та вмінь.

Невід'ємною складовою підготовки спеціалістів у нашому навчальному закладі є навчальна, виробнича і переддипломна практика. Метою цих видів практики є оволодіння сучасними методами, формами організації праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них професійних умінь та навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних лабораторіях та діагностичних центрах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Велике значення у професійній підготовці фахівців має можливість проходити практику в реальних умовах мікробіологічних, бактеріологічних, серологічних, мікологічних, імунологічних, клініко-діагностичних, біохімічних та інших лабораторіях під керівництвом викладача протягом всього терміну навчання. Найбільший ефект в організації і проведенні виробничої та переддипломної практик досягається завдяки чіткому плануванню на весь навчальний рік, тісному контакту з органами охорони здоров'я, що дозволяє реалізувати взаємну відповідальність навчального закладу і закладів охорони здоров'я за професійну підготовку майбутніх лікарів-лаборантів і наблизити рівень підготовки медичних фахівців до світових стандартів.

Однією із форм підвищення рівня своєї професійної майстерності є участь в студентських наукових гуртках і виконання магістерських дипломних робіт на базах практики. Участь у наукових дослідженнях відкриває у студентів нові знання, розкриває творчі здібності, професійні якості майбутнього фахівця, породжує творчий підхід до організації своєї роботи. Досвідчені викладачі НФаУ розробляють тематику пошукової та дослідницької роботи, спрямовують діяльність студентів на опрацювання рекомендованої літератури, проводять консультації, допомагають узагальнити і систематизувати отримані результати.

На проблему практичної підготовки спеціалістів у процесі навчання звертають все більшу увагу, розуміючи, що лише завдяки практичному

навчанню можна отримати в майбутньому освідченого фахівця, який володіє не лише знаннями, а й високим рівнем професійних умінь та навичок. Практика дає для студента систему можливостей, а саме: придбати первинний практичний досвід, познайомитися зі специфікою майбутньої професії та більш свідомо підходити до вивчення спеціальних дисциплін, оволодіння передовими методами діяльності, познайомитися з виробничими процесами, здійснювати безпосереднє спілкування з професіоналами-практиками – фахівцями вищої категорії в умовах медико-діагностичних закладів, навчитися науково мислити та орієнтуватися у своїй майбутній практичній діяльності, перевірити свої знання, навчитися приймати правильні рішення в тій чи іншій виробничій ситуації.

Висновки. Практика – це рушійна сила і невід’ємна складова навчально-виховного процесу на етапі становлення фахівця, яка дає можливість формування цілісного уявлення про професійну діяльність, що розуміється не у вузьких рамках предмета, що викладається, а у всій повноті професії і готовності до виконання складних завдань та вирішення медико-соціальних проблем суспільства.

Список літератури:

1. Кремень В. Г., Горлач М. І. Філософія: Підручник для вищої школи. — Х.: Прапор, 2004. — 736 с.
2. Степашко Л. А. Философия и история образования: учебное пособие для студентов высших учебных заведений. — 2-е изд., доп. и перераб. — М: Московский психолого — социальный институт: Флинта, 2003. — 320 с.
3. Яворський А. Педагогічна практика — одна з найважливіших складових професійної підготовки майбутнього фахівця (соціального педагога) // Рідна школа. — 2000. — № 8. — С. 15-19.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЕКОНОМІКИ ФАРМАЦІЇ В АПТЕЦІ «ЛЕДА», м. ХАРКІВ

проф. Немченко А. С., ас. Міщенко В. І.

Кафедра організації та економіки фармації

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Наразі питання організації виробничої практики є невід’ємною частиною у практичній підготовці майбутнього фахівця. Виробнича практика дає можливість опановані теоретичні знання студентів з організації та економіки фармації (ОЕФ) закріпити на практиці.

Виклад основного матеріалу. Слід відмітити, що в Україні спостерігається значне скорочення кількості аптек, які виготовляють ліки екстемпорально (рис). Як бачимо з рисунку, кількість виробничих аптек з 2009 до 2018 р. (за дев’ять років) зменшилася на 3397.

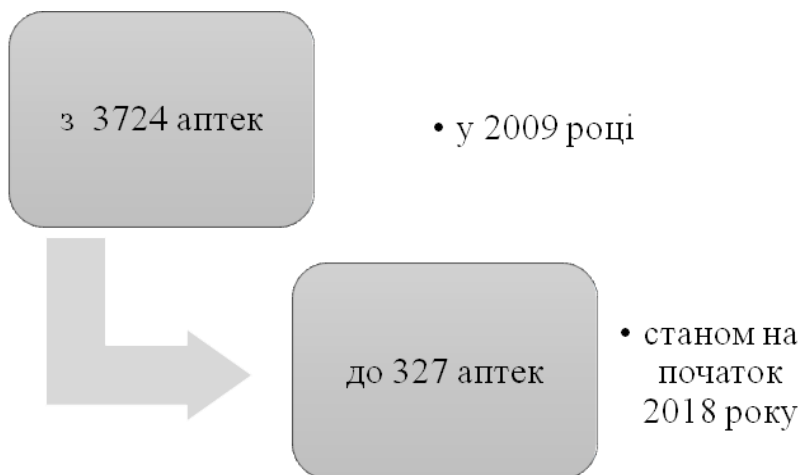

Рис. Зменшення кількості аптек з 2009 р. до 2018 р., які виготовляють ліки екстемпорально.

Впродовж останніх років тенденція до збільшення кількості аптечних закладів, що виготовляють ліки на замовлення, зростає тільки серед приватних аптек. Однією з таких аптек є аптечна мережа «Леда», що виникла ще у 90 роках ХХ століття у м. Харкові та яка має власні виробничі потужності для виготовлення різних лікарських засобів (ЛЗ) та косметичних засобів (КЗ) за індивідуальними прописами. На сьогодні до складу аптечної мережі «Леда» входить 7 аптек у м. Харкові, де студенти НФаУ проходять виробничу практику за навчальним планом підготовки студентів за спеціальністю «Фармація» (передбачена виробнича практика з організації та економіки фармації в аптеках протягом 4-х тижнів).

Особливо слід відмітити, що студенти при захисті виробничої практики на кафедрі ОЕФ відмічають високий професіоналізм та доброзичливе ставлення завідувачки аптеки «Леда» по вул. Валентинівській, 18 д (аптека ще має назву «Студентська») Лебединець Інни Сергіївни та провідних фахівців – провізорів Волиної Лариси Миколаївни та Кузьменко Марини Олександрівни, які є кураторами проходження виробничої практики студентів у цій аптеці. Студенти знайомляться з потужностями фармацевтичної лабораторії, яка знаходиться на території аптеки, де завдяки багаторічному успішному досвіду в аптеці виготовляють ЛЗ та косметику.

Наразі з'явився новий унікальний товар «Аптечна косметика» ТМ «Леда», виробництво якої засноване на застосуванні натуральних інгредієнтів й здійснюється в умовах фармацевтичної лабораторії, з використанням новітнього європейського обладнання відповідно до вимог GMP. У виробництві використовується органічна сировина від провідних виробників Англії, Німеччини та Франції [1].

Студентам на практиці доводять, що виготовлені ЛЗ та косметичні засоби в умовах аптеки мають переваги у порівнянні з готовими. Завдяки екстемпоральному виготовленню ліків аптека має можливість готувати

індивідуальні прописи ЛЗ з урахуванням захворювання, ваги, віку, індивідуальної непереносимості, а також необхідного дозування. Замовлення приймаються в усіх аптеках «Леда» щодня з 8:00 до 21:00, що дуже зручно для покупців [1].

Вся косметична продукція виготовляється вручну, невеликими партіями, у складі якої відсутні синтетичні детергенти, стабілізатори та консерванти, штучні барвники, вторинні жири. Перевагою при застосуванні таких косметичних товарів є ефективність та безпека. Це обумовлено виробництвом КЗ виключно з високоякісної натуральної сировини рослинного походження. Багатокомпонентна рецептура КЗ з багатим досвідом використання поєднана з налагодженою технологією. На усіх стадіях виробництва в умовах фармацевтичної лабораторії присутній обов'язковий контроль [2].

Висновки. На нашу думку, проходження виробничої практики з ОЕФ в аптеці «Леда» у подальшому дасть змогу студентам самостійно працювати з екстемпоральною рецептурою, як альтернативним напрямом, що дозволяє поліпшити лікарське забезпечення населення. Організація виробничої практики з ОЕФ в аптеках є доцільною і необхідною при підготовці майбутніх провізорів, так як підвищує їх професійну компетентність і надає їм практичні навички, необхідні для ефективного виконання функціональних обов'язків.

Список літератури:

1. Leda. Аптечна косметика. URL: <https://ledatm.com/>. Дата звернення 18.04.2019 р.
2. «Girls Will Be Girls». On-line бутік косметики <https://girlswillbegirls.com.ua/> URL: <https://ledatm.com/>. Дата звернення 18.04.2019 р.

РОЛЬ І МІСЦЕ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ

доц. Пляка Л. В., Вереїтіна О. А.

Кафедра педагогіки та психології

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Актуальність. Професія викладача є соціально важливою. Вона вимагає безпомилкової, надійної діяльності, що неможливо без систематичного та ґрунтовного оволодіння професійними знаннями, вміннями й навичками, постійного самовдосконалення, розвитку пізнавальних потреб, інтересів та інтелектуальних здібностей. Фахівці мають бути освіченими, конкурентоздатними, мобільними, самостійними у прийнятті рішень, відповідальними за результати своєї діяльності та гармонійно розвиненими.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах ринкової діяльності вищих навчальних закладів підготовка майбутніх викладачів потребує нових підходів до системи освіти, а саме розвиток творчої особистості, активних та ініціативних, здібних до самостійного та нестандартного вирішення професійних знань та компетентної дії в освітньому просторі. Готовність

майбутніх викладачів до педагогічної діяльності, їх професійна самостійність і спрямованість, мотивація до праці формуються під час практичної підготовки.

Практика має велике значення для підготовки та формування фахівця і дає змогу:

- володіти необхідними знаннями щодо сучасних змін у державотворенні, умінням і навичками прийняття та пошуку інноваційних шляхів виваженої раціональності у майбутній професійній діяльності;
 - виявити уміння та навички організаторської, управлінської діяльності щодо забезпечення трудової та технологічної дисципліни, створення безпечних умов праці для здоров'я;
 - приймати професійні рішення з урахуванням їх соціально-економічних та психологічних наслідків;
 - володіти уміннями та навичками застосування прогресивного досвіду з питань організації управління та визначення можливих обсягів, умов та сукупності наслідків його адаптації в очолюваному підрозділі [44].
- Виробнича практика надає наступні можливості:
- отримання додаткової інформації про ринок затребуваних компетенцій і ринку професій;
 - отримання інформації про те, чи потрібно поглиблювати і в якому напрямку, знання, одержані у вузі;
 - отримати можливість працевлаштування в компанії, де проходила практика;
 - отримання навичок пошуку роботи та проведення переговорів з роботодавцями.

Формування та розвиток професійної компетентності педагогічних працівників під час практичної підготовки має розглядатися як цілісний процес їх особистісного і професійного зростання. Органічною складовою розвитку професійної компетентності педагогічних працівників під час проходження практики є особистісне та практичне спрямування навчання на основі андрагогічного підходу.

Висновки. Підготовка майбутніх викладачів має забезпечити отримання системних професійних знань, напрацювання фахових умінь і навичок, що становлять основу компетентної підготовки майбутнього фахівця до виконання професійних обов'язків. Результатом навчання під час проходження практики є динаміка фахової компетентності, яка виражається в прирості знань, умінь, навичок, досвіду особистісного саморозвитку, творчої діяльності, емоційно-ціннісних відносин, ціннісно-світоглядної спрямованості.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

доц. Сабатовська-Фролкіна І. С.

Кафедра педагогіки та психології

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Актуальність. Стійке спрямування України на євроінтеграцію, курс на реформування системи освіти, нові вимоги соціуму до професіоналізму фахівців актуалізують потребу певного переформатування їх професійної підготовки. Рівень компетентності сучасного фахівця, його ділова культура, соціальна позиція стали визначальними факторами у вирішенні завдань розбудови нашої держави, тому особливої уваги набуває питання практичної підготовки у закладах вищої освіти (далі ЗВО).

Аналіз наукових джерел засвідчує, що в теорії і практиці вищої освіти накопичено значний досвід, який може стати основою професійної підготовки майбутніх фахівців. Зокрема питання формування професійної компетентності під час практичної підготовки висвітлюються у працях В. Беспалько, І. Зязюн, Л. Кайдалової, Н. Ничкало, С. Сисоєвої, В. Скакун та ін.

Мета. Полягає у визначенні психолого-педагогічних умов формування професійної компетентності під час практичної підготовки майбутніх фахівців у ЗВО.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах головним завданням професійної освіти є підготовка кваліфікованих конкурентоспроможних кадрів із високим рівнем сформованості творчого мислення, кращих людських якостей, національної свідомості, особистісних та професійних компетенцій.

Під професійною компетентністю фахівця будь-якого профілю розуміється компетентність працівника, який демонструє володіння знаннями, вміннями, навичками, професійно важливими якостями, необхідними для здійснення певної професійної діяльності.

Слід зазначити, що під час прийняття на роботу фахівців будь-якої галузі перевага надається тим із них, які: мають інноваційні професійні знання; здатні застосовувати ці знання на практиці; володіють професійними навичками; вирішують проблеми грамотно, кваліфіковано і в короткий термін; постійно вдосконалюють свій фаховий досвід; не вагаються брати відповідальність; відчують себе часткою команди, в якій (з якою) працюють. Тому, з метою формування професійної компетентності майбутніх фахівців під час практичної підготовки необхідно акцентувати увагу на принципах взаємної співпраці, поєднанні професійних й особистісних рис, спрямуванні на фахову діяльність. Компетентність дозволяє ефективно взаємодіяти з професійним середовищем завдяки наявності необхідного фонду переживань, знань, відносин (атрибутів свідомості); виступає провідним регулятором професійного розвитку особистості; передбачає глибоке розуміння професійного середовища і свого місця в ньому.

У зв'язку з цим, відзначимо, що сутність психолого-педагогічних умов полягає в синтезі об'єктивних можливостей змісту освіти, методів, організаційних форм і матеріальних можливостей, які сприяють розв'язанню поставлених педагогічних завдань. Також, це створені зусиллями колективу умови для покращення навчального процесу, це система органічно пов'язаних між собою психічних та практичних дій, спрямованих на розв'язання конкретних педагогічних завдань навчання, які є обов'язковими для майбутніх фахівців.

Загалом, особливу увагу необхідно зосередити на таких умовах, як ефективна взаємодія викладача і студентів під час застосування тих чи інших методів навчання, психологічна готовність до такої роботи та їх психологічний комфорт під час практичної підготовки. Почуття комфорту, позитивний емоційний стан та психологічний клімат у ЗВО є сприятливими факторами в освітньому процесі.

Висновки. Вважаємо, що особливої уваги потребують саме психолого-педагогічні умови, серед яких: 1) індивідуалізація навчання студентів як чинник формування мотиваційно-ціннісної сфери майбутніх фахівців; 2) використання інтерактивних методів навчання у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців. Реалізація визначених умов дасть змогу розвинути в них необхідні компетенції, що потребує експериментальної перевірки під час практичної підготовки за певною освітньою програмою окремого ЗВО.

ПИТАННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В ВИРОБНИЧІЙ ПРАКТИЦІ СТУДЕНТІВ

проф. Гладух Є. В., проф. Чуєшов В. І., доц. Юдіна Ю. В., доц. Грубник І. М.

Кафедра промислової фармації

Національний фармацевтичний університет, м Харків, Україна

Вступ. Вживання фальсифікованих (контрафактних) лікарських засобів (ЛЗ) пов'язане з ризиком для здоров'я людей, так як переважна більшість таких ЛЗ не відповідає стандартам якості. Їх виробництво і поширення є економічним злочином, оскільки заперечує патентне право і право на зареєстровані торгові марки, завдаючи цим шкоди законослухняним виробникам. Крім того, споживання підроблених ліків підриває довіру до органів охорони здоров'я та фармацевтичної продукції в цілому. Виробництво і розповсюдження контрафактних лікарських засобів, а також лікування ними пацієнтів представляються за своєю актуальністю значною проблемою для держави.

Виклад основного матеріалу. Однією зі складових виробничої практики студентів є знайомство з організацією роботи відділів контролю якості в умовах фармацевтичних підприємств і організацій; організацією і виконанням заходів щодо попередження можливості випуску або виготовлення недоброякісних та фальсифікованих лікарських засобів.

При проходженні виробничої практики достатній обсяг годин відводиться на самостійну аналітичну та науково-дослідну роботу. Студенти вивчають накази та інструкції, які регламентують контроль якості ліків, а також оснащення та організацію роботи контрольно-аналітичної лабораторії.

Важливою складовою виробничої практики є закріплення у студентів знань про умови зберігання лікарських засобів і лікарської рослинної сировини.

З метою методичного забезпечення даного виду навчальної діяльності викладачами кафедри розроблені та видані методичні вказівки та документи як для студентів, що проходять виробничу практику, так і для керівників практики, що, безумовно, сприяє більш відповідальному ставленню до її проведення [1,2]. Щодня проведену на практиці роботу студенти відображають у щоденнику виробничої практики. Практика студентів завершується складанням диференціального заліку на кафедрі керівнику, який оцінює знання і вміння, набуті і закріплені під час практики, а також виконання студентами індивідуальних завдань.

Висновки. Удосконалення системи вищої фармацевтичної освіти вимагає і нових підходів до організації навчального процесу, пошуку ефективних методів засвоєння майбутніми фахівцями не тільки теоретичних знань, але і придбання практичних умінь і навичок. Важливою складовою навчального процесу з промислової технології лікарських засобів, що дозволяє студентам удосконалювати і закріплювати придбані на заняттях з дисципліни практичних навичок, залишається виробнича практика на підприємстві.

Список літератури:

1. Гладух Є. В. Щоденник з практики. Методичні рекомендації з оформлення щоденника практики з промислової технології лікарських засобів / Є. В. Гладух, В. І. Чуєшов, І. М. Грубник, О. О. Ляпунова, Н. О. Ніколайчук, Ю. В. Юдіна, Г. П. Кухтенко // Метод. рек. — Х.: НФаУ, 2017. — 18 с.
2. Гладух Є. В. Методические рекомендации по организации самостоятельной работы студентов кафедры промышленной фармации / Юдіна Ю. В., Гладух Є. В., Чуєшов В. І., Ляпунова О. О., Ніколайчук Н. О.// Метод.рек. — Х.: НФаУ, 2017. — 40 с.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З АПТЕЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ

Фролов К. А., доц. Данькевич О. С., проф. Хохленкова Н. В.

Кафедра технології ліків

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Певно кожен студент перед початком практики замислюється над питанням, як вона вплине на формування його як майбутнього фахівця, що нового він пізнає чи засвоїть? Практика з аптечної технології ліків дозволяє застосувати свої знання й уміння при виготовленні ліків у виробничих аптеках. На сьогодні в Україні небагато аптек, які займаються екстемпоральним виробництвом, тому важливість практики неможливо переоцінити [1, 2]. На практиці студентам надається можливість набутти досвіду з виготовлення ліків: працювати з реальними рецептами, приймати рішення щодо технології, нести відповідальність за якість приготованого препарату [3].

Виклад основного матеріалу. Однією з сучасних виробничих аптек, які є базами для проходження практики, є аптека «Леда» № 6 (м. Харків). Під час практики ми займалися приготуванням як препаратів за індивідуальними прописами, так і внутрішньоаптечної заготовки. У рецептурно-виробничому відділі обладнано асептичний блок, дві асистентські кімнати, дві матеріальні, кімната водопідготовки, мийна кімната, тощо. Всі приміщення обладнані сучасним устаткуванням, приладами і засобами малої механізації [4].

В Україні нещодавно прийняли зміни до наказу № 360 МОЗ України від 19.07.2005 р. щодо обігу електронних рецептів [5], тому під час практики ми мали можливість засвоїти процедуру прийому рецептів від відвідувачів або замовлень від лікарень як в паперовому, так і в електронному вигляді. Всі аптеки даної мережі приймають рецепти і відправляють їх до виробничого відділу для виготовлення. Екстемпоральна рецептура зберігається в єдиній базі, зібраній за багато років. До кожного пропису вказано кількість інгредієнтів і особливості технології або пакування. Дана інформація доступна кожному фармацевту на кожному робочому місці, і під час практики вона стала нам у пригоді при вирішенні питання щодо розрахунків і технології екстемпоральних препаратів.

Для виготовлення препаратів використовується різне обладнання і засоби малої механізації. Наприклад, для приготування м'яких лікарських засобів використовують унгуатор, який можна було налаштувати на виготовлення різних за типом систем: мазей, кремів або гелів, крім того окремі налаштування необхідні для приготування мазей-розчинів, мазей-суспензій, мазей-емульсій.

Під час практики нам довелося приймати участь у приготуванні супозиторіїв. Більшість супозиторіїв в аптеці виготовляються методом виливання, використовуючи форми для промислового виробництва супозиторіїв. Після розливу супозиторної маси у форми, їх відразу охолоджують і запаковують. Приготовані таким чином супозиторії за зовнішнім виглядом не відрізняються від виготовлених на фармацевтичних підприємствах.

В аптеці готують різноманітну внутрішньоаптечну заготовку, в основному – рідкі лікарські форми. В зимовий період великим попитом користується розчин протарголу, тому його виготовляють досить часто. При пакуванні даної лікарської форми ми використовували закупорювальну машинку, яка нагвинчує ковпачки на флакони. В асептичному блоці використовували також закатувальну машинку для фіксації алюмінієвих ковпачків на флаконах зі стерильною продукцією.

При приготування порошків нам кілька разів довелося проводити фасування порошкових сумішей у желатинові капсули. Принципи роботи капсульної машинки і перший досвід роботи з нею ми отримали на заняттях з аптечної технології ліків, тому практика у виробничій аптеці дозволила закріпити навички роботи з капсульною машинкою.

Висновки. В цілому практика з аптечної технології ліків у виробничій аптеці дозволила працювати в реальних умовах виробництва, бачити на практиці організацію і порядок роботи в рецептурно-виробничому відділі і

надала можливість відпрацювати та закріпити свої навички і вміння роботи із сучасним обладнанням і засобами малої механізації.

Список літератури:

1. Сайт «Державна регуляторна служба України» : <http://www.drs.gov.ua/>
2. Реєстр місць провадження діяльності з оптової та роздрібною торгівлі ЛЗ : <http://portal.dls.gov.ua/PublicSite/TradeLicense/TradeLicenseList.aspx>
3. Данькевич О.С. Значення виробничої практики у формуванні професійної компетентності майбутнього фахівця // Актуальні проблеми розвитку галузевої економіки та логістики : матер. VI міжнарод. наук.-практ. конференції з міжнар. участю (25-26 жовтня 2018 р.). — Х. : Вид-во НФаУ, 2018. — С. 167-168.
4. Сайт аптеки «Леда» : <http://leda.kharkov.ua>
5. Сайт МОЗ України : <http://moz.gov.ua/>

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ФАРМАКОЕКОНОМІКИ

проф. Яковлева Л. В., доц. Герасимова О. О.

Кафедра фармакоелектроніки

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. За визначенням ВООЗ, проведення раціональної фармакотерапії захворювань вимагає надання пацієнтам медикаментозного лікування відповідно до клінічних показань у дозах, що відповідають їх індивідуальним потребам, впродовж достатнього періоду часу і при мінімальних витратах як самих пацієнтів, так і суспільства загалом [1]. Необхідною умовою для її забезпечення є підготовка фахівців (лікарів та клінічних провізорів), які приймають участь у виборі лікарського засобу певному пацієнту, з питань проведення фармакоелектронічного аналізу фармакотерапії захворювань.

Виклад основного матеріалу. У Національному фармацевтичному університеті протягом багатьох років викладають дисципліну «Фармакоелектроніка» здобувачам вищої освіти спеціальності «Клінічна фармація». Невід'ємною складовою підготовки фахівців даної спеціальності є виробнича практика з фармакоелектроніки. При її проходженні на базі стаціонарних відділень закладів охорони здоров'я майбутні клінічні провізори виконують практично-орієнтовані завдання з питань раціональної фармакотерапії захворювань, які передбачають аналіз історій хвороб та листків лікарських призначень пацієнтів з певним захворюванням за допомогою фармакоелектронічних методів. Здобувачі вищої освіти оцінюють структуру фінансових витрат на фармакотерапію захворювання (ABC-аналіз), частоту призначень лікарських засобів пацієнтам (частотний аналіз) та їх необхідність (VEN-аналіз) [2]. На ґрунті співставлення результатів ABC/VEN-аналізів здобувачі вищої освіти дають оцінку раціональності витрачання грошових коштів на фармакотерапію захворювання, за результатами VEN/частотного аналізу – раціональності призначень лікарських засобів пацієнтам, і надають

рекомендації фармакотерапевтичній комісії закладу охорони здоров'я щодо вибору лікарських засобів до локального формуляру.

Висновки. Виконання практично-орієнтованих завдань під час виробничої практики з фармакоеконіміки дає можливість майбутнім клінічним провізорам ефективно оволодіти професійно-практичними компетенціями, необхідними для забезпечення раціональної фармакотерапії захворювань.

Список літератури:

1. Раціональна фармакотерапія: що потрібно знати про ліки // Еженедельник Аптека. — 2016. — №42 (1063) [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу – <https://www.apteka.ua/article/389535>
2. Фармакоеконіміка: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. В. Яковлева, Н. В. Бездітко, О. О. Герасимова, О. Я. Міщенко, І. В. Карбушева, О. В. Ткачова, Н. М. Беркало ; за ред. Л. В. Яковлевої. — 2 вид. — Вінниця, НОВА КНИГА, 2017. — 208 с.

НОВІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЧОЇ МЕДИЧНОЇ ПРАКТИКИ

проф. Кіреєв І. В., доц. Рябова О. О., доц. Кашута В. Є.

Кафедра фармакотерапії

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Протягом багатьох років дисципліна «Ознайомча медична практика» (ОМП) була обов'язковою складовою навчального процесу [1]. Проводилася ознайомча медична практика на базі різних лікувальних закладів м. Харкова та в навчально-тренінговому класі, створеному на кафедрі фармакотерапії. Головною метою ОМП є ознайомлення студентів з особливостями організації надання медичної допомоги хворим на різні захворювання та постраждалим з різними травмами та невідкладними станами, принципами догляду за хворими та потерпілими, проведенням лікувальних процедур і маніпуляцій. В різні роки були застосовані різні підходи до організації ознайомчої медичної практики.

Виклад основного матеріалу. Найбільш ефективною, на нашу думку, є організація ОМП протягом семестру під час вивчення дисципліни «Перша долікарська допомога» (ПДД), що дає можливість студентам після вивчення певної теми практичного заняття з ПДД закріпити набуті знання на практиці у лікувальному закладі. Так, наприклад, після вивчення теми «Опіки та відмороження. Алгоритм надання ПДД» студенти мають можливість відвідати Опіковий центр Харківської міської клінічної лікарні швидкої невідкладної медичної допомоги та можуть ознайомитися з особливостями догляду за хворими на опіки та відмороження, з правилами проведення перев'язок та проведення різних маніпуляцій, оволодіти навичками догляду за тяжкохворими. Після вивчення теми «Асептика та антисептика» закріпити набуті знання студенти можуть під час практичного заняття з ОМП на базі Обласного Центру боротьби зі СНІДом, де вони ознайомлюються з

особливостями надання медичної і допомоги ВІЛ інфікованим. Студентам надається інформація про сучасні методи боротьби та лікування ВІЛ/СНІД, також студенти відвідують лабораторію, де виконуються дослідження на ВІЛ, вірусні гепатити тощо. Викладачами та співробітниками Центру звертається увага студентів на необхідність застосовувати засоби індивідуального захисту (наприклад, медичні рукавички, захисні окуляри тощо) під час надання домедичної допомоги постраждалим.

При проходженні практики в Харківській міській дитячій поліклініці № 23 студенти мають можливість ознайомитися з особливостями догляду та надання медичної допомоги дітям різного віку, відвідати центральне стерилізаційне відділення поліклініки, лабораторне відділення, кабінет щеплення, маніпуляційний кабінет. Після вивчення теми «Невідкладні стани при терапевтичних захворюваннях» студенти знайомляться з особливостями надання медичної допомоги хворим на кардіологічні захворювання в Харківській міській клінічній лікарні №8. Під час практики студенти мали можливість ознайомитися з роботою відділення реабілітації, терапевтичного, фізіотерапевтичного, кардіологічного, ревматологічного, інфарктного відділень та ознайомитися з особливостями догляду за хворими на кардіологічні захворювання.

З метою відпрацювання практичних навичок з надання першої долікарської допомоги практичні заняття з ОМП проводяться також в навчально-тренінговому класі кафедри, який обладнаний тренажерами та муляжами, зокрема є тренажер для відпрацювання практичних навичок з серцево-легеневої та мозкової реанімації, фантом для промивання шлунку, тренажер для внутрішньовенних та підшкірних ін'єкцій, фантом сидничний на підставці, акушерський фантом, лялька акушерська, фантом катетеризації чоловічий, фантом катетеризації жіночий; медичними приладами та засобами такими, як тонометри механічні та електронні, термометри ртутні, інфрачервоні, очисні клізми, газовідвідна трубка, катетери чоловічий та жіночий, шини, джгути кровоспинні та венозні, засоби для догляду за тяжкохворими та немовлятами, шприци, бинти еластичні, марлеві, гіпсові, вата, антисептичні засоби; наочні навчальні плакати.

Протягом останніх 5 років студенти НФаУ мали можливість пройти ОМП за кордоном на базі університетської клініки Варшавського медичного університету (Польща), університетської клініки Тартуського університету (Естонія), в Гельсінському університеті (Фінляндія), на сертифікованих фармацевтичних підприємствах та в аптеках м. Таллінна та м. Гельсінкі. Відповідно до навчальної програми практики студенти ознайомилися з сучасними особливостями надання домедичної допомоги в аптеці, на виробництві, в навчальних лабораторіях, ознайомилися зі структурою університетської клініки та її підрозділів, з особливостями догляду за хворими на різні захворювання тощо [2].

Висновки. Таким чином, найбільш доцільним є організація ознайомчої медичної практики протягом семестру під час вивчення дисципліни «Перша долікарська допомога», що сприяє формуванню як загальних, так і професійних

компетентностей у майбутніх провізорів, а саме здатність здійснювати домедичну допомогу хворим та постраждалим у екстремальних ситуаціях. Організація та проведення Ознайомчої медичної практики за кордоном дає можливість налагоджувати міжнародні зв'язки та співпрацю НФаУ з університетами інших країн Європи, здійснювати академічну мобільність студентів та викладачів, а також знайомити студентів з культурною спадщиною Європи.

Список літератури:

1. «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти в НФаУ» ПОЛ А 2.2-32-022 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.job-dept.nuph.edu.ua/?page_id=1563 (дата звернення: 14.05.2019). — Назва з екрана.
2. Кіреєв І. В. Навчальна ознайомча медична практика за кордоном / Кіреєв І. В., Рябова О. О., Кашута В. Є. // Актуальні питання практичної підготовки здобувачів вищої освіти в Україні та за кордоном: матер. наук. — практ. інтернет-конф. (26 квіт. 2018 р, м. Харків). — Х.: НФаУ, 2018. — С. 39–42.

ТОВ «ЛЕДА» ЯК БАЗА ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ФАРМАЦЕВТИЧНОГО МАРКЕТИНГУ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

*Зудова Є. Ю., доц. Кобець М. М. *, Кобець Ю. М.*

Кафедра фармацевтичного маркетингу та менеджменту

Національний фармацевтичний університет

maya4ok777@yahoo.com

Професія фармацевта тисячі років залишається однією із найшанованіших і найпрестижніших. Основним завданням фармацевта є надання кваліфікованої фармацевтичної допомоги, яка сприятиме продовженню тривалості життя і поліпшення його якості.

Одним з етапів підготовки фармацевтів є проходження виробничих практик. Практику з фармацевтичного маркетингу та менеджменту студенти проходять на п'ятому курсі [1]. Однією з баз для проходження виробничої практики є аптека № 6 ТОВ «Леда», що знаходиться за адресою м. Харків, вул. Валентинівська 18Д. Аптека надає широкі можливості для поліпшення якості життя та підвищення життєвої активності для пацієнтів з хронічними і невиліковними захворюваннями та наслідками травм. Завдяки екстемпоральному виготовлення ліків, аптека має можливість готувати індивідуальні лікарські засоби для хворого, що звернувся в аптеку, з урахуванням його захворювання, ваги, віку, індивідуальної непереносимості, а також необхідного дозування, що не випускається фармацевтичним заводом. Асортимент аптеки налічує понад 10 тисяч медикаментів і виробів медичного призначення, в число яких входить велика кількість ортопедичної продукції, товарів для вагітних, інгалятори, апарати магнітної терапії. В аптеці створено спеціальний відділ, в якому можна придбати вітаміни провідних зарубіжних і

вітчизняних виробників, дієтичні добавки, лікувальну косметику різних торговельних марок, лікувальні шампуні, дитячу косметику вітчизняних і зарубіжних виробників і багато іншого.

Під час проходження практики досліджено маркетингову діяльність підприємства: вивчена асортиментна і цінова політика підприємства та ін. Автоматизація процесів обліку дефектури, складання заявки на товар, перевірки терміну реєстрації та статусу кожного лікарського засобу при здійсненні його приймання від постачальників значно покращує та полегшує роботу фармацевтів.

Таким чином, будучи базою проходження практики, аптека №6 ТОВ «Леда» дає можливість студентам набути кваліфікації в професійній діяльності та поглибити знання з фармацевтичного маркетингу та менеджменту.

Список літератури:

1. Малий В. В. Методичні рекомендації з організації та проходження виробничої практики з менеджменту та маркетингу у фармації / В. В. Малий, І. В. Тіманюк, А. Б. Ольховська, О. Ю. Рогуля, Л. П. Дорохова. — Х.: Вид-во НФаУ, 2013. — 24 с.

ПРАКТИКА З ФАРМАКОГНОЗІЇ НА БАЗІ БОТАНІЧНОГО САДУ НФАУ

доц. Попик А. І., проф. Кисличенко В. С.

Кафедра хімії природних сполук

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Важливим етапом вивчення дисциплін «Фармакогнозія» та «Фармакогнозія з основами фітocosметики» для студентів фармацевтичного, медико-фармацевтичного та факультету з підготовки іноземних громадян на кафедрі хімії природних сполук є навчальна та виробнича практика з фармакогнозії.

Студенти проходять практику на базі ботанічного саду НФаУ і мають змогу ознайомитися з різними рослинами, які зростають на арборетумі, дендрологічному відділі ботанічного саду та фармакопейній ділянці. Студенти також відвідують ботанічні сади і фармакопейні ділянки Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, Харківського державного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди.

Виклад основного матеріалу. У ботанічному саду НФаУ культивують рослини, які занесені до Державної фармакопеї України зокрема – Алтея лікарська, Валеріана лікарська, Подорожник великий, Подорожник ланцетний, Нагідки лікарські, Собача кропива, Полин гіркий, Ехінацея пурпурова, Дурман звичайний, Наперстянка шерстиста, Наперстянка пурпурова, Материнка звичайна, Беладонна звичайна, Спориш звичайний, Чебрець повзучий, Хвощ польовий, Ромашка лікарська [1,2,3]. Також студенти під час практики можуть ознайомитися з рослинами, які є домішками до офіційних лікарських рослин, що дозволить у майбутньому застосувати надбані знання на практиці. Крім

того, на систематичній ділянці культивуються і неофіційні лікарські рослини (конюшина лугова, види маслинки).

Висновки. Під час практики студенти закріплюють теоритичні знання набуті під час вивчення дисциплін, а саме з ідентифікації лікарських рослин у природі, правил заготівлі, сушіння та переробки різних видів лікарської рослинної сировини, правил техніки безпеки при роботі з лікарською рослинною сировиною, яка містить серцеві глікозиди, алкалоїди, кумарини та ін., системи заходів щодо концепції природозберігання та раціонального використання дикорослих лікарських рослин.

Список літератури:

1. Ресурсознавство лікарських рослин. Посібник для студентів спеціальності «Фармація» / В. С. Кисличенко, Л. В. Ленчик, О. М. Новосел та ін. — Х. : Вид-во НФаУ, 2015. — 136 с.
2. Фармакогнозія : базовий підруч. для студ. вищ. фармацев. навч. закл. (фармац. ф-тів) IV рівня акредитації / В. С. Кисличенко, І. О. Журавель, С. М. Марчишин та ін. ; за ред. В. С. Кисличенко. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. — 736 с.
3. Щоденник навчальної практики з фармакогнозії: методична розробка кафедри хімії природних сполук. — Харків : Райдер, 2012. — 22 с.

ВІД ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ДО ПЕРШОГО РОБОЧОГО МІСЦЯ

Богданова Л. М., Сафронова Г. Ю., Шевченко І. Л.

Циклова комісія хімічних дисциплін

*Коледж національного фармацевтичного університету, м. Харків,
Україна*

Вступ. У сучасному світі зросли умови до якості підготовки спеціалістів для фармацевтичної галузі. Невід'ємною складовою частиною процесу підготовки молодших спеціалістів у Коледжі Національного фармацевтичного університету, які навчаються за освітньою програмою «Аналітичний контроль якості хімічних лікарських сполук», є виробнича практика.

Виклад основного матеріалу. Напередодні державної атестації здобувачі освіти проходять виробничу практику. Її мета полягає у закріпленні теоретичних знань, отриманих при вивченні дисциплін спеціального циклу та вдосконаленні практичних навичок і умінь в роботі за обраною спеціальністю.

Практика відбувається у режимі реальної робочої діяльності на профільних підприємствах і дуже часто стає відправною точкою професійної кар'єри майбутніх спеціалістів.

Основними базами практик є провідні хіміко-фармацевтичні підприємства України, які висувають високі вимоги до контролю сировини, напівпродуктів та готових лікарських форм, що ними випускається. Тому професійна підготовка майбутніх техніків-лаборантів у коледжі передбачає

оволодіння сучасними хімічними та фізико-хімічними методами аналізу, без яких неможливо закріпити в умовах виробництва практичні навички, необхідні для формування майбутньої професійної діяльності.

Під час проходження практики, знаходячись на робочих місцях, здобувачі освіти виконують повний цикл основних робіт: користуються нормативно-технічною документацією, готують стандартні та буферні розчини, визначають кількісний вміст діючих речовин та інших складових у лікарських засобах, здійснюють апробацію нових методик аналізу, працюють на сучасних приладах – спектрофотометрах, хроматографах, поляриметрах, рефрактометрах, вологомірах тощо.

Як показує досвід, багато випускників Коледжу Національного фармацевтичного університету освітньої програми «Аналітичний контроль якості хімічних лікарських сполук» отримують роботу саме на місцях проходження практики, оскільки працедавці цінують високий рівень їхньої підготовки, а саме: фундаментальність освіти, наявність досвіду практичної роботи, що підвищує рівень професійних знань, умінь, навичок; здатність до поповнення та застосування своїх знань, у загальній ерудиції, у різнобічності та широті знань, у наявності додаткової професійної підготовки. Це свідчить з позитивних характеристик та відгуків від керівників практикою на підприємствах.

За підсумками виробничої практики у коледжі щорічно проводиться конференція, на якій здобувачі освіти доповідають про кожен базу практики таким чином, що викликають чималий інтерес у тих, хто навчається на молодших курсах за цією ж освітньою програмою. Це спонукає другоккурсників до кращого навчання, в результаті якого за рейтингом можна отримати направлення на бажане підприємство.

Висновки. Отже, виробнича практика несе вагомий внесок при підготовці висококваліфікованих спеціалістів для фармацевтичній галузі та надає здобувачам освіти можливість остаточно переконатися у правильності вибору своєї професії.

EDUCATIONAL EXCURSIONS AS A TOOL FOR PRACTICAL TRAINING OF FUTURE PHARMACISTS

Rudakova O. V.

College of the National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine

One of the priority directions of formation of the quality level of education, which meets the needs of future pharmacy specialists in intellectual and professional development is practice-oriented and problem-based the use of active learning methods.

Professionally oriented discipline “Pharmacognosy” provides students gain knowledge about medical plants, medical plant raw and products of plant and animal origin. Study of discipline contributes to the formation of professional competencies: the ability to identify medical plants and medical plant raw on morphological signs in natural environment; ability to perform tasks aimed at quality assurance and control

of medical plant raw. Acquired during practical training, knowledge form the outlook of future pharmacists about rational use of natural plant resources, their protection and playback.

The purpose of these materials – to highlight the experience of the implementation of training excursions in the preparation of future employees of the pharmaceutical industry.

So, when teaching the discipline “Pharmacognosy” was appropriate implementation of lectures-excursions, zeroing in on students deepening theoretical knowledge about wild and cultivated plants; acquisition of information on treatment of medicinal plants, storage and processing medicinal plant raw materials [1].

The venue of the educational excursions was of the Pharmacopoeia plot os National Pharmaceutical College 144 sq. m., that currently contains a collection of medicinal plants about 75 copies. During the lectures-excursions, students watched the objects and listened to the explanations teacher; kept records and observations; collected illustrative materials for registration of the reporting; learned to define medical plants in different plant communities; visually study the morphological description the most important medical plants; acquainted with the methods of harvesting medicinal plants and plant materials. At the end of the excursions were held generalization of the information received. Conversations with students allowed making sure the positive role of lectures-excursions in the organization of pharmaceutical education [1].

It should be noted that the effectiveness of the assimilation of information during the educational excursions due to the simultaneous influence of several channels of perception information: visual, tactile, olfactory.

Thus, our own teaching experience allows us to recommend educational excursions prior to the introduction in the process of teaching professionally-focused disciplines in the training of future pharmacists.

References:

1. Lutayeva T. Pedagogical conditions for forming professional competency of future specialists in the pharmaceutical industry / T. Lutayeva, O. Rudakova // Professional formation of personality, N4. — Khmelnsky, 2015. — P. 181 — 187.

ЗМІСТ

Особливості практичної підготовки фахівців фармації <i>Овакімян О. С., Барковська О. Я.</i>	3
Производственная практика по аптечной технологии лекарств – повышение профессионализма и компетенции специалиста <i>Сиваева О. Л., доц. Зубченко Т. Н.</i>	6
Фармацевтичне підприємство «Кусум фарм» як база проходження практики європейського зразку для студентів НФаУ <i>Гужва Д. В., доц. Спиридонов С. В.</i>	8
Актуальність виробничої практики з клінічної фармації в умовах реформування системи охорони здоров'я України <i>доц. Місюрьова С. В., доц. Пропіснова В. В.</i>	9
Особливості проведення фармацевтичної опіки при відпуску протимікробних препаратів для застосування у педіатричній практиці <i>Коновалова М. А., доц. Місюрьова С. В.</i>	12
Колаборація університетів та бізнесу: стан, проблеми, перспективи <i>проф. Козирева О. В., доц. Коляда Т. А.</i>	14
Практика як невід'ємна складова професійної підготовки фахівця за спеціальністю «224 Технології медичної діагностики та лікування» <i>доц. Тищенко І. Ю., проф. Філімонова Н. І., доц. Дубініна Н. В.</i>	16
Організація виробничої практики з організації та економіки фармації в аптеці «Леда», м. Харків <i>проф. Немченко А. С., ас. Міщенко В. І.</i>	18
Роль і місце практичної підготовки у фаховій підготовці майбутніх викладачів <i>доц. Пляка Л. В., Верейтіна О. А.</i>	20
Формування професійної компетентності майбутніх фахівців під час практичної підготовки у закладах вищої освіти <i>доц. Сабатовська-Фролкіна І. С.</i>	22
Питання контролю якості лікарських засобів в виробничій практиці студентів <i>проф. Гладух Є. В., проф. Чуєшов В. І., доц. Юдіна Ю. В., доц. Грубник І. М.</i>	23

Сучасні аспекти проходження виробничої практики з аптечної технології ліків <i>Фролов К. А., доц. Данькевич О. С., проф. Хохленкова Н. В.</i>	24
Методичні аспекти організації виробничої практики з фармакоекономіки <i>проф. Яковлева Л. В., доц. Герасимова О. О.</i>	26
Нові підходи до організації навчальної ознайомчої медичної практики <i>проф. Кіреєв І. В., доц. Рябова О. О., доц. Кашута В. Є.</i>	27
ТОВ «Леда» як база проходження виробничої практики з фармацевтичного маркетингу та менеджменту <i>Зудова Є. Ю., доц. Кобець М. М.*, Кобець Ю. М.</i>	29
Практика з фармакогнозії на базі ботанічного саду НФаУ <i>доц. Попик А. І., проф. Кисличенко В. С.</i>	30
Від виробничої практики до першого робочого місця <i>Богданова Л. М., Сафронова Г. Ю., Шевченко І. Л.</i>	31
Educational excursions as a tool for practical training of future pharmacists <i>Rudakova O. V.</i>	32

Науково-виробниче видання

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ
ТА ЗА КОРДОНОМ**

Матеріали науково-практичної
інтернет-конференції

23 травня 2019 року
м. Харків

Формат 60 x 84/16. Ум. друк. арк. 5,75. Тираж 100 пр. Зам. № 0406-17.

Національний фармацевтичний університет
вул. Пушкінська, 53, м. Харків, 61002
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серії ДК № 3420 від 11.03.2009.

Надруковано з готових оригінал-макетів у друкарні ФОП Петров В.В.
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 24800000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79 в, к. 137, тел. (057) 778-60-34.
e-mail: bookfabrik@mail.ua